

47. RIROCK
20 GODINA UDRUGE RI ROCK

11.-13. 12.
KLUB PALACH, RIJEKA

[Početna](#)
[Novosti ▾](#)
[Art ▾](#)
[Kvart ▾](#)
[Danas](#)
[IZBORI 2025](#)
[Projekti ▾](#)
[Q MENI](#)

ART | IZLOŽBE | NOVOSTI | PERFORMANS |

PODMUKLA TIŠINA KOJA JE SRUŠILA SPOMENIK POBJEDI NARODA SLAVONIJE

Zlatko Tot — 11. listopada 2023.

U utorak, 10. listopada u Galeriji SKD „Prosvjeta“ u Zagrebu, otvorena je izložba *Tišina koja je srušila spomenik*, multimedijalnog umjetnika Sandra Đukića. U ovom slučaju, izložba predstavlja nastavak virtualnog manifestiranja spomenika u vidu video instalacije, koja je prezentirana publici 30. rujna na originalnoj lokaciji u mjerilu visine 1:1. U fokusu izložbe, dva su bitna faktora oko kojih se razvija narativ zaboravljene memorije

NAJAVE

PUSČPSN

1 2 3 4 5 6 7

8 9 10 11 12 13 14

15 16 17 18 19 20 21

22 23 24 25 26 27 28

29 30 31 1 2 3 4

Nema
nadolazećih
događaja.

Na
današnji
dan nema
događanja.

[Pogledaj
kalendar](#)

kao i oživljenja iste. Prvi je skulptura Vojina Bakića *Spomenik pobjedi naroda Slavonije*, izgrađen nakon deset godina projektiranja, testiranja i radova (1958.-1968.) koji je podignut na lokaciji Kamenskoj. Koristim glagol izgrađen, jer je navedena skulptura ustinu bila to, doslovce izgrađena – u vrijeme završetka radova, *Spomenik pobjedi* bila je najveća postmodernistička skulptura u Europi. Da, dobro ste pročitali. Drugi faktor predstavlja čin rušenja spomenika tijekom ratne 1992. godine, kao i sama činjenica da se u kolektivnoj memoriji dogodio jaz tišine prema srušenim spomenicima NOB-a tijekom Domovinskog rata.

– Nije ovdje toliko prisutna ta nalagoda da se govori o devedesetima, neki su ljudi čitavo vrijeme govorili, mi jednostavno ne smijemo dopustiti da neke stvari upadnu u totalni zaborav da ih ne pojede tišina i to neka podmukla tišina iz koje nismo ništa naučili. Za mene je najvrijednije bilo to, a bila sam u Kamenskoj i čula sam to i na otvaranju u Zagrebu, što su prostor koji je sav bio obrastatao, zapušten i uništen, zajedno s hrvatskim šumama uređivali ljudi iz Požege, radili su kao da su na nekim radnim akcijama, željeli su vratiti neku vrstu dostojanstva za njihove koji su tamo poginuli. Mi kao ljudi moramo trenirati u ovom trenutku. Naučili smo da ne možeš ubiti spomenik, jer ostaje dokumentacija i ostaje u našoj memoriji, ali sama činjenica da možemo pokušati ubiti spomenik ili spaliti knjigu govori mi da nismo civilizacijski daleko otišli, kometirala je za ArtKvart portal na otvorenju izložbe Rada Borić, bivša saborska zastupnica i zastupnica u Skupštini Grada Zagreba, u ovom slučaju izaslanica gradonačelnika Tomislava Tomaševića.

**OGLA
SI SE!**

**INKITK
KLIKNI
INKITK
KLIKNI**

Na izložbi je predstavljena impresivna količina dokumentarnog materijala koji prati proces nastajanja Bakićeve skulpture, od samih začetaka ideje, preko razrade do realizacije. Interesantno, predstavljen je i ured Đukića, odnosno tima koji je sudjelovao pri projektu, gdje je moguće dobiti uvid u razne rendere, nacрте na paus papiru, razmišljanja o realizaciji i njezinim varijacijama. Razni kritički osvrti, studije, razmatranja raznih povjesničarki i povjesničara umjetnosti, skice umjetnika, fotografije iz privatnog albuma samoga Bakića – sve se to može pogledati. Također, prisutan je video materijal sa snimkama same izgradnje spomenika, radne akcije, kako tada, tako i danas. Ispred ulaza u galeriju, na podu, nalazi se QR kod, kojim preko pametnog telefona možete, u proširenoj realnosti, vidjeti svu ljepotu i samu veličinu spomenika. Na pročelju galerije proicirana je video mapiranjem projekcija Spomenika u različitim varijacijama na temu.

– Napravili smo jako ozbiljan posao s ovom izložbom. Na samoj lokaciji smo dirnuli u emocije, ovdje smo otvorili teren za ozbiljnu analizu. Gro dokumentacije, od nastanka strukture, samog rada i života Vojina Bakića, gdje se vidi koliki je imao međunarodni utjecaj, i vrlo ozbiljne elaboracije o samom problemu rušenja spomenika. Mislim da ova izložba daje doprinos temi kojom se bavimo, izjavio je Sandro Đukić.

Osim što se Vojin Bakić opet spominje u javnom kultunom diskursu, izložba, također otvara pitanje zaborava na svu izgubljenu spomeničku plastiku koja je tematizirala pobjedu jedne ideje, sastavljene od svih naroda i narodnosti. Apstraktna skulptura nije bez razloga odabrana u izboru stila spomenika – bila je lišena svih nacionalnih obilježja, svojim likovnim jezikom napravila je korak ispred, odnosno iznad pojedinih romantičarskih, herojskih obilježja. Predstavljala je i još uvijek predstavlja pobjedu na fašizmu u blistavim, razlistanim formama koje su materijalizirane u čeliku. Vizualno, teško da mogu ukazivati na određenu narodnost, ali ipak su smetale. Možda zato što su bile nasljeđe SFRJ, možda zato jer je autor Srbin rođen u Hrvatskoj, u Bjelovaru, ali je živio u Zagrebu, a možda i zato jer je jednostavno nekome bila ružna? Puno pitanja.

– Ovaj projekt je velik u svojoj namjeri da na nama dostupan način rekreira jedno doista veliko umjetničko djelo, kao što je to uostalom i čitav Bakićev opus, a u ovom slučaju spomenik u Kamenskoj, jedinstven spomenik monumentalne plastike. Velik je po tome što je namjera da ljudima vratimo ono što nisu mogli vidjeti ili nisu vidjeli nikada i ne mogu niti danas vidjeti u stvarnosti, da stvorimo novu realnost toga spomenika. Onako kakav je on bio i onako kako tu novu realnost možemo kreirati na osnovi umjetničkog izraza kakvog ima Sandro Đukić.

Multimedijalnost, transvodalnost, to je veličina ovog posla. Vidjet će ga mnogo više ljudi, nego što bi ga vidjelo tamo. Velika je stvar da smo pronašli kako obnoviti spomenik na način na koji nam to moderni tipovi, s jedne strane tehnologije, a s druge

strane umjetničkog izraza, omogućavaju. S druge strane prekinuta je i ta tišina. Mnogi su govorili tko to može obnoviti, tko će to pohoditi? Sada se pokazalo da ipak ima netko tko to može obnoviti, a da to ne traži enormna sredstva, odnosno da ima tko će to pohoditi i tko će time na neki način živjeti. Ali bez obzira na snagu ove vrste izraza bilo bi pošteno da se taj Bakićev spomenik obnovi u stvarnosti, izjavio je za ArtKvart portal Milorad Pupovac, predsjednik Srpskog narodnog vijeća i inicijator ovog projekta, kojega u konačnici SNV potpisuje kao producent.

Možda je tu Milorad Pupovac u pravu, kakva god bila Hrvatska stvarnost bilo je i onih spomenika koji su obnovljeni. Poput spomenika Nikoli Tesli, izvorni rad Frane Kršinića postavljen je u Beogradu 1956. godine, jedan njegov odljev završio je na slapovima Niagare, drugi u Gospiću 1981. godine, jedanaest godina kasnije doživio je sudbinu Bakićeva monimentalnog djela. Sakupljene krhotine bile su izložene u riječkom Multimedijalnom centru Palach, 29 godina nakon miniranja spomenik je ipak obnovljen u Ljevaonici Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu nakon što je u Beogradu skinut otisak i nakon brojnih peripetija postavljen u Gospiću na novosmišljenom Trgu Nikole Tesle, ali ne i na mjestu gdje je nekad bio.

Tišina koja je srušila spomenik // eksterijer Gal...

Fotografije snimila: Bučić Kristina

Prati i dijeli Artkvart.hr

[#Galerija SKD Prosvjeta](#) [#Milorad Pupovac](#) [#Sandro Đukić](#)
[#skulptura](#) [#Vojin Bakić](#)

← PRETHODNI

HNK Zajc: Dvostruko
 slavlje i dvostruki nastup
 za početak nove
 koncertne sezone

SLJEDEĆI →

TranziT: Samoizolacija u
 40 minuta / predstava i
 radionica za publiku